

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, poštni predal št. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Členski račun št. 14.893.

NAPREJ

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din,
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglašiti:

Prostor 1x55 mm 60 par. Mali oglasi
beseda 60 par, najmanj 5 Din.Dopise frankirajte in podpisujte, niso se
ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne preste.

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VII., št. 19.

Četrtkova

»Naprejeva« številka

izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo

Kmetijsko-delavske zveze

Stane letno 72 Din — mesečno 6 Din

Absolutizem ali fašizem?

Fašizem ali demo- kracija?

Delavstvo v balkanskih deželah pre-
mišlja že dolgo neodločno, ali naj se
odloči za fašizem, kakor se danes
imenuje absolutizem, ali za sociali-
zem. V fašizmu ga vabijo orjunaši, sr-
nacovi in hanaovci, predvsem torej
čisto nacionalistične organizacije, ki
so jih organizirale kapitalistične
stranke za lov nezavednih. Narodni
socialisti so se združili z orjunaši
in tako srečno prijadrali tja, odko-
der so prišli: h kapitalu. Kapital jih
je rodil, sedaj jih ne potrebuje več,
ker je rodil močnejšo naslednjo voj-
sko — »Orjuna« in zato jih je sprejel
zopet pod svoje orjunaško krilo.

Slovenski fašizem je torej okrepljen.
On kliče delavcem: »Socialistični vodi-
lj — komunisti, socialisti in socialni
demokrati — se samo med seboj pre-
pirajo; stranke itak nimajo nobene,
ker kolikor glav, toliko programov.
Kristan hoče svojo stranko, ki bo od
njega odvisna — ali pa nobene. Isto
želi Goluh, isto Gustinčič, pa Hlebec,
Žorga, Jernejčič, Lemež, Tuma, Čobal.
Vsi ti voditelji hočejo samo komandi-
rati nad vami nezavednimi delavci,
zato bodite pametni, obrnite jim hrbet
ter stopite v naše številne čete in bata-
ljone, kjer vsaj pravimo komandi
komanda in ne lažemo, da je komanda
demokracija. Pri nas tudi ne bo treba
čakati zmage dolga leta, temveč je mo-
goče, da zmaga g. Pribičević že jutri,
če ne jutri, pa pojutrnjem ...

Tako govorijo slovenski orjunaški
agitatorji delavcem. To govorjenje ne
bi bilo posebno nevarno, če ne bi bilo
v njem nekaj resnice, ki se tiče social.
voditeljev. Ne bi bilo tudi tako nevar-
no, če bi bili obkoljeni od držav, v
katerih je fašizem zmagal po krivdi
delavsko-kmečkih voditeljev, ki so se
prepirali za vodstvo, na mesto da bi se
borili zoper fašizem; ako ne bi bili ob-
koljeni od fašistične Italije, fašistične
Bolgarije, fašistične Grčije, fašistične
Albanije in fašistične Madjarske.

In kako je v SHS? Jugoslovanski
Mussolini g. Pribičević prireja shod za
shodom med jug. nacionalnim malo-
moščanstvom, na katerih razlaga svoj
program: z železno roko vladati v SHS.
Obznanjaška politika, ki jo je praktici-
rala PP vlada, je dovolj znana delav-
stvu. Za tako politiko so Pašičevi ra-
dikali, a ne bi ji resno nasprotovali
niti druge opozicijske stranke. Radi-
čeva kmečka stranka je s svojo zahte-
vo po meščanski demokraciji vedno
bolj izolirana.

In delavstvo? Najštevilnejše so de-
lavske strokovne organizacije, ki pa
so politično nevtralne, to se pravi z
drugimi besedami: so blagonaklonjene
fašističnim demokratarjem, katere
podpirajo v izvajanju centralizma in
politične železne pesti — ne napram
kapitalistom, temveč napram zaved-
nemu delavstvu in njegovim organi-
zacijam.

Pred fašistično ofenzivo so delavske
strokovne, gospodarske in združne
organizacije brez moči, ker so v rokah
ljudi, ki sami izpovedujejo in izvajajo
fašistična načela in ki so 6 let roko v

roki s fašisti kupčevali z delavskimi
interesi.

V takem položaju je zadnja, dvana-
sta ura za vse zavedne delavce - soci-
aliste, da strnejo svoje moči in svoje
vrste v zavedni organizaciji pod boj-
nim rdečim praporjem socialne prole-
tarske demokracije in organizirano
branijo načela socialističnega progra-
ma napram vsakomur, ki mu je osebni
interes več ko delavsko gibanje, ka-
kor socialistični program. Pomisliti
moramo namreč, da so se časi teme-
lito spremenili. Nekdaj je praznova-
lo 1. maj samo social-dem. delav-
stvo. Letos so ga praznovali »Jutro«,
»Slovenec«, »Orjuna«, »Nova pravda«
na isti način kakor »Delavska politi-
ka«. Kristanov socializem, ki je bil
pred 30. leti revolucionaren, so danes
prevzeli krščanski socialisti in orjuna-
ške organizacije. V besedah so danes
socialistični tudi »Slovenec«, »Jutro«,
»Narodni dnevnik«, »Orjuna«, »Nova
pravda« ravno tako, ali vsaj nič manj
kakor »Delavska politika«.

Zato moramo danes ločiti socialiste
ne po njih besedah — temveč po de-
janjih. Ni socialist, kdor ni organiziran
politično v soc.-demokratični stran-
ki. Ni socialist, kdor se v dejanju ne
bori v delavskih organizacijah za pro-
letarsko demokracijo, za načelo javno-
st, za progresivni davek, za svobodo
besede, za osnovne državljanske pra-
vice, za svobodo tiska, za javne raču-
ne — proti fašistični »demokraciji«,
proti kapitalistični korupciji, demago-
giji, laži, obrekovanju, proti »obznan-
ju in njeni politiki.

Ta boj morajo iskreni socialni de-
mokratje voditi neusmiljeno in brez-
obzirno predvsem proti onim, ki so si
nadeli rdeče krinke na obraz — a
tvorijo avangardo fašistov v delavskih
vrstah. To fašistično avgardo Pribi-
čević - Mussolinijevih pomagačev mo-
ra delavstvo iztrebiti iz svojih vrst, da
mu ne bodo skočili zopet z nožem za
hrbet, ko se bo bojeval proti fašistom
in drugim kapitalistom. Zato: Kdor je
iskren socialni demokrat, v organiza-
cijo in na delo!

Naše glavne in naj- bližje naloge.

Naša stranka, v katero se vedno bolj
obračajo oči izkušenih in poštenih
proletarskih borev kot v trdnjavo so-
cializma, ki bo kljub naraščajočemu fa-
šističnemu nasilju in izdajalski, vetre-
njaški politiki maloštevilnih agentov
SPJ rešila osnovna načela socialne
demokracije in marksizma čista in ne-
okrnjena v splošnem idejno-političnem
kaosu, naša stranka je še vedno pre-
majhna trdnjava, da bi uspešno zašči-
tila tudi vsakdanje interese delavske-
ga razreda in socializma. V tridesetih
organizacijah, katerim so se zadnje ča-
se pridružile nove organizacije v Mo-
stah, v Zagorju in v Slov. Bistrici, sto-
ji trdno in zavedno organizirano okoli
1000 borev-proletarcev in okoli 2000
simpatizerjev, naročnikov in čitateljev
»Napreja«. Ne laži, podkupovanja in
intrige z desnice, niti smešna donjuan-
stva naših nelevih levičarjev niso oma-
jala našega članstva. Vedno bolj čvrsta
je falanga avangarde proletariata v
Sloveniji. Med industrijskim delav-
stvom se širi vpliv naših organizacij
vidno.

Ali tudi sovražniki delavstva ne spi-
jo, ne držijo križem rok. Kapital orga-

nizira fašistične, nepolitične organiza-
cije, ki prodirajo pod ovčjo kožo stro-
kovnega dela med delavstvom ter ga
skušajo omamiti, da bi se boril samo
za vsakdanje strokovne zadeve, a pri
tem pozabil na interese celega razre-
da, na interese socializma in socialne
demokracije.

Boj zavedne proletarske avangarde
je torej vsak dan težji, ker narašča re-
akcija in število fašističnih absoluti-
stov s pomočjo lažsocialistov. V taki
situaciji smatrajo kristanovci in čoba-
lovci za svojo dolžnost, da sodelujejo
z demokratskimi fašisti pri »Stanu in
domu«, pri OUZD in pri »Delavski
zbornici«, a isti fašisti se pripravljajo,
da odvzamejo delavcem vse zavojeva-
ne postojanke. Obenem pa ti socialpa-
triotje na vse usta kričijo, da »se z
Bernotom ne more sodelovati.« Torej
tako: s fašisti roko v roki proti zaved-
nemu proletariatu. Naj nam »Delav-
ska politika« in »Delavec« razložita,
kakšen socializem je to?

Kako bomo preprečili fašizmu zma-
go? Ali nimamo dovolj pouka iz Ita-
lije, Bolgarije in drugih dežel, kjer so
socialpatiotje pomagali fašistom v
sedlo? Ako gg. Čobal in Kristan in
drugi lažje sodelujejo z inž. Markom
Kranjcem in njegovimi pristaši, kakor
s proletarci, pustimo jih, jih bo že na-
učil kozjih molitvic. Toda proletariat
mora uvideti, kam vodi to sodelovanje
in zapustiti voditelje, ki pripravljajo
pot fašizmu ter se organizirati v svoji
proletarski stranki.

Prav tako pa pripravljajo pot fa-
šizmu oni strokovničarji, ki pod fir-
mo politične nevtralnosti pripravljajo
teren za zmago fašističnega sindika-
lizma.

Te nepolitične strokovničarje mora-
mo pred delavci vprašati, naj se jasno
izjavijo, ali so za fašizem — ali so za
fašizem? Dovolj slepomišljijo med de-
lavstvom s svojo strokovno in politič-
no nevtralnostjo že fašisti. Ta taktična
nevtralnost je samo krinka, pod kate-
ro se skriva fašistična politika. Ta po-
litična nevtralnost je samo krinka in
opravičilo, da se ne vodi boj za osnov-
ne politične pravice delavcev, za pra-
vico in svobodo združevanja in politič-
nega udejstvovanja.

Zato so naše glavne in najbližje na-
loge, da pred delavstvom razkrinka-
mo, da pokažejo svojo pravo barvo.
mo, d apokažejo svojo pravo barvo.

Naša gesla morajo biti:

Ven s fašistično avgardo iz delav-
skih vrst!

Doli krinke z nevtralnostjo!

Živela proletarska demokracija!

Živel razredni boj za socializem!

Vojna med delom in kapitalom

Stavka na Angleškem pomeni tako
velikanski gospodarski boj, da si ga
v naših malih razmerah zelo težko
predstavljamo. Čeprav je Anglija le za
malenkost večja nego Jugoslavija,
vendar ima mnogo več prebivalcev in
zlasti mnogo več industrije. Največja
je pa razlika v zavednosti. Zato je mo-
goče, da stavka zdaj na Angleškem
štiri milijone delavcev, torej več nego
imamo v Jugoslaviji odraslih moških,
dočim bi pri naši nezavednosti niti
desetine tega ne spravili skupaj.

Zguba, ki jo Anglija pri tej stavki
trpi, se ceni dnevno na pet milijard di-
narjev, torej vsak dan toliko, kolikor
znaša jugoslovanski državni proračun
za pet mesecev. Znano je, da pri nas
država veliko porabi, a pet mesecev
izhaja s tem, kar velja stavka vsak
dan.

Torej je to res velikanski boj in
upravičeno se misleči ljudje vprašu-
jejo: »Ali je tega treba?«

Angleški kapitalisti hitro odgovar-
jajo, da stavke ni treba in da jo mo-
rajo zlomiti. Angleški delavci pa tudi
pravijo, da stavke ne bi bilo treba,
ampak da bi bilo treba zlomiti kapita-
listično profitarstvo. Stavka je boj med
delom in kapitalom. Angleška vlada
bi morala biti kot zastopnica celega
naroda nevtralna, toda ker je to kapi-
talistična vlada, se je postavila na ska-
lišče kapitala in grozi z nasiljem, češ,
vodstvo stavkujocih predstavlja drugo
vlado, dve vladi pa pomenita držav-
ljansko vojno. Stavka je torej protidr-
žavna.

Delavci nasprotno si pravice do
stavke ne dajo vzeti. Dokler ima pod-
jetnik pravico vreči delavce na cesto
med brezposelne, toliko časa morajo
imeti delavci pravico do stavke. In
vsakemu poštenjaku je to jasno.

Kapitalisti se izgovarjajo na zgubo.
Delavci pa pravijo, naj kapitalisti svo-
ja podjetja dajo v javno upravo, če
imajo zgubo pri njih. Potem so pri-
pravljeni delati za nižjo mezd, prej
pa ne. Svoje kože ne dajo za kapitali-
stov profit.

Vlada bi morala uvideti, da je pra-
vica na strani delavcev in da bi bilo
za državo koristno, če se izvede delav-
ska zahteva. A ker je kapitalistična,
noče o socializaciji ničesar slišati in
govori o svetosti privatne lastnine. De-
lavci pa odgovarjajo — pa naj vam bo
sveta tudi izguba!

Tako je prišlo do tega boja in tako
je tudi jasno, da ga je bilo treba.

Orjaški razredni boj na Angleškem.

Kakor so pred leti ob izbruhu veli-
ke ruske revolucije milijoni delavcev
in kmetov celega sveta z zaupanjem
in nado spremljali drzno oboroženo
vstajo ruskih delavcev in kmetov proti
vladajočemu razredu, tako so danes
oči in srca celega sveta obrnjena na
Angleško; kjer sta se spopadla delo in
kapital v orjaški, doslej v zgodovini
človeštva še nevideni borbi.

Kapitalisti in proletarci celega sve-
ta spremljajo ta boj pazljivo. In to je
razumljivo: Od izida tega boja je od-
visna usoda bližnjih let enih in drugih.
Angleški kapitalisti (ki jih spremljajo
želje in simpatije reakcionarcev cele-
ga sveta, posebno pa naših »Jutrov-
cev«) upajo s pomočjo fašističnih stav-
kokazov in s pomočjo državne sile zlo-
miti angleške delavske organizacije
ter jim diktirati nižje mezde in daljši
delavni čas. Na ta način bi nosil stro-
ške povojnih kriz proletarski razred.

Angleške delavske organizacije pa
se branijo prevzeti vojna in povojna
bremena samo na svoje rame ter od-
ločno z generalnim štrajkom branijo
ne samo svoje mezde in delavni čas,
temveč tudi svojo osnovno pravico
štrajka, ki jim jo vlada odreka.

Zavedni socialisti celega sveta spremljamo ta boj ne samo s simpatijami, temveč se jasno zavedamo, da je boj angleških rudarjev in angleškega delavstva naš boj, njihova zmaga naša zmaga, njihov poraz — naš poraz. Tudi mi se moramo torej pripraviti, da priskočimo angleškim rudarjem in vsemu delavstvu na pomoč, na aktivno pomoč. Ne samo v besedah, temveč dejansko moramo pokazati svojo mednarodno solidarnost. Da ne bo naša akcija osamljena, moramo poiskati zveze z vsemi zavednimi socialisti celega sveta. Zato pa so potrebna sredstva. Radi tega predlagam, naj se ustanovi pri soc. dem. stranki in Kmetško delavski zvezi specialni fond:

Sklad internacionalne proletarske pomoči.

Apeliramo na vse zavedne sodruge, da prispevajo prostovoljne prispevke v ta sklad, ker bodo na ta način najlepše dokazali svojo mednarodno solidarnost. Iz tega fonda bomo po možnosti podprli akcije mednarodne proletarske pomoči in vse žrtve mednarodnega razrednega boja.

Sodrug! proletarci! S prispevki za proletarsko pomoč najboljše varujete svoje mezde in svoj delavni čas, se najboljše zavarujete proti epidemiji brezposelnosti.

Lovro Klemenčič.

S. K. je k svojemu predlogu pripisal, da prispeva v ta sklad takoj 50 Din.

Kdor ta predlog dobro prečita, ne bo mislil, da ima s. K. namen poslati angleškim sodrugom par naših krompirjev, s katerimi bi jim ne bilo nič pomagano. Pač pa ima namen in voljo krepiti naše tukajšnje organizacije, da bi imele več gospodarske moči in da bi z organizacijo dela nudile svojim članom stalnega zaslužka in tako naš domači proletariatu obvarovale pred kugo brezposelnosti. To je nujno potrebno, ker drugače se lahko zgodi, da bo ta ali oni delavec v svoji kratkovidnosti hrepenel po čim najdaljšem boju v Angliji, češ, bomo mi toliko več zaslužili. Pri brezposelnih je taka sebičnost razumljiva, čeprav izdajalska. Torej je najboljša internacionalna podpora to, če uredimo svoje lastne razmere, da naši ljudje ne bodo potovali nikamor za kruhom, kajti vsa taka potovanja koristijo kapitalistom in škodujejo delavcem.

Iskanje zvez z zavednimi socialisti vsega sveta je pa enako važno. Ne le, da je mučno, če moramo za vsako potovanje šele posebe zbirati (n. pr. leta 1923 za Korena 2000 Din) ampak zaradi pomanjkanja sredstev sploh nikamor ne pošiljamo delegatov. Še huje je to, da niti važnih knjig ne kupujemo, ker ne preostaja denarja zanje — kapitalisti so pa vedno o vsem natanko poučeni. S. K. ima prav, da je treba takega sklada. Gotovo izvrševalni odbor ne bo nasprotoval, ampak ta predlog osvojil — pomagalo bo pa le, če bodo proletarci za ta predlog, če bodo zanj delali z besedo in zgledom. Zato dajemo ta predlog vsemu proletariatu na glasovanje: Kdor je za, naj sledi predlagatelju dejansko; če bo kaj odziva, dobro, če ga pa ne bo, bo izvrševalni odbor moral predlog tudi odkloniti. Nismo prisilna organizacija in ne moremo ter nočemo proletariatu vleči nasilno iz žepa, kakor kristanovske organizacije. To pa je gotovo, da bi na Slovenskem brezposelnosti ne bilo, če bi delavci prostovoljno podpirali svoje organizacije vsaj z eno tisočino tega, kar dajejo prisilno raznim prisilnim organizacijam. Da ne govorimo o direktnih in indirektnih davkih, samo za Delavsko zbornico dajemo letno tri milijone dinarjev. Samo s tem denarjem bi se dala popolnoma odpraviti brezposelnost na Slovenskem, če bi se upravljal pošteno. Volilni sleparji pa nimajo tega namena, oni pošiljajo rajši za ta denar po svetu francosko govoreče doktorje, delavcem pa predlagajo resolucije za prostovoljno redukcijo in za transporte na tuje. — V rokah zavednih sodrugov je, če bo predlog s. K. obstal, ali pa, če se bo o Slovincih še nadalje govorilo, da smo pri vsakem velikem gibanju padli mednarodnemu proletariatu v hrbet. Ured.

Iz fašistične Italije.

Morilem svobodo — delavce v arest!

Pred milanskim sodiščem se je vršila te dni zanimiva razprava proti jugoslovanskemu makedoncu Stepanovu, ki je umoril svojega rojaka P. Čavljeva. Zagovarjali so ga advokati-fašisti. Sodišče ga je oprostilo, češ, da je z umorom rešil iz nevarnosti sebe in druge. Potem, ko je fašistično sodišče oprostilo morilce s. Matteottija, ni nič čudnega, da je oprostilo tudi morilca Čavljeva. Tudi pri nas hodijo morilci in mučitelji delavca Fakina in Zadravca nekaznovani okrog. Delavci, ki se borijo za svoje prepričanje, pa sedijo v ječah. Morilem svobodo — delavce v arest — to je deviza razrednega fašističnega sodišča!

Ta deviza pa bo zmagovala samo toliko časa, dokler se delavstvo ne zave svojega položaja ter se ne organizira v svojih trdnih razrednih organizacijah, ki bodo tako prakticiranje razredne justice preprečile, ker bije v obraz vsaki poštenosti in vsem naravnim zakonom. Pristopi torej, mlačež, še danes, da si ne omadežuješ s svojo mlačnostjo rok s krvjo in trpljenjem žrtev delavskega razrednega boja!

Najboljši šivalni stroj in kolo
Je edno le

GRITZNER in ADLER

za domačo obrt in industrijo v vseh opremljenih.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezenju brezplačen - Večletna garancija - Delavnica za popravila - Nizke cene, tudi na obroke

JOSIP PETELINC LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika

Razno.

r Majski spis so nam konfiscirali razni politični komisariji po nekaterih krajih. V Ljubljani so hoteli to storiti gospodje iz Stokovne komisije, ki prodajajo svojo strokovno združenost kar na debelo. Zeleni so prepovedovali in dobili primerno breo, pa so se letos zopet predrnili. V svoji želji po absolutni diktaturi nad proletariatom hočejo imeti monopol nad delavskim tiskom in g. Vrankar je v imenu nekega rediteljskega zbora (Udarnikov? Ali so še živi?) razlagal, da se sme prodajati le to, «kar je cenzurirano». No, mi ne bomo pošiljali svojih spisov v cenzuro ne Kristanu, ne Vrankarju, ne Strok. komisiji, a vendar jih bomo prodajali! Le tako naprej, da bo delavstvo prej spoznalo, kako vi razumete svobodo govora in tiska!

r Kje je SPJ? Ali se je res popolnoma izgubila? Vsi njeni veliki gromovniki govorijo in pišejo samo o združenih strokov. organizacijah, svoje stranke pa nikjer niti v misel ne vzamejo! Niti na 1. maja se ni pokazala, dočim je lani še celo svoj Majski spis izdala! Vzela ga je sicer takoj zopet iz prometa, a vsaj rekla je lahko, da ga ima, letos pa nič, še proglasa ne! Kaj bo rekla internacionala, ki je to stranko priznala? Najbrže jo je priznala zato, da bi bilo kdaj kaj iz nje, zdaj pa niti papirja ni več! Morebiti se bo internacionala pri tem naučila manj verjeti advokatskim obljubam in bolj naslanjati se na — delavske organizacije.

r Nehvaležnost je plačilo sveta! To je okusil tudi konsorcij »Delavske politike«, ki je svoj list podaril SPJ, a se ta stranka niti zahvaliti ne mara zanj! Niti podpisati se ne upa na njem, ampak ga izdaja še

nadalje pod isto firmo, kakor ga je prejšnji lastnik. Tudi vsebina je v »Del. pozdaj ista kakor prej — voda prej, voda zdaj — junak SPJ žejen, da komaj diha, a ne mara piti. Tudi umazan, pa se ne mara okopati.

r Čitajte in širite »Majski spis« za leto 1926. Vsebina ni pravilna, pač pa vzeta iz življenja. Vsak lahko spozna živ primer, vsak bo s čitanjem pridobil, vsakemu bodo taki zgledi svarilo, da ne sme nihče verjeti samo lepim besedam, ampak je treba zasledovati tudi dejanja in po teh šele soditi. Stane samo 5 Din in obsega 48 strani. Na naslovni strani je Marksova slika.

Iz Mežiške doline.

MEŽICA. Rudnik je razglasil, da sprejme v delo 35 delavcev, ki pa morajo biti domačini. Zglasilo se je nato pri rudniku več brezposelnih rudarjev iz Leš, kjer delavce odpuščajo. Prevaljski župan Čop je prišel dvakrat intervenirat v Mežico, da so dobili delo v prvi vrsti njegov sin, potem pa še nekaj drugih, ki pa imajo še delo pri premogovniku v Lešah. Prezrl je pa one delavce, ki so že daljšo dobo brezposelni. Opozarjamo na to vse delavstvo, g. srezkega poglavarja in ravnateljstvo rudnika v Mežici, kajti zgodila se je čitna krivica in pristranost, ki — kakor nas poznate — ne bo ostala brez običajne »nagrade«. — Kdor Čopa pozna, pa naj povzdigne svoj glas: Živela kristanovska nepolitična politika!

PREVALJE. Gospod župan Čop! Kot občinski odbornik in kot zastopnik brezposelnih delavcev si dovoljujem pisati Vam javno sledeče: Tri leta sem občinski odbornik v občini, ki ji načelujete Vi. Isti volilci so dali mandat Vam in meni. Ne bom se pritoževal, da niste razen prvega sestanka pred 3 leti sklicali drugih sej kluba socialističnih obč. odbornikov kot zastopnikov onih volilcev, ki so dali svoje glasove tudi Vam in meni. Niti tedaj niste sklicali seje soc. obč. odbornikov, ko je bilo že lepo število delavcev brez posla in zaslužka na cesti. G. župan, ne bi bil pričakoval od Vas, da bi delili prevaljske občane v dve vrsti, v prvo, ki ima svoje pravice in v drugo, ki naj bi jih ne imela. Vam se v tej bedi zdi potrebno delati razliko med reveži. Pozabili ste že, da pred par leti niti brezposeln niste bili, a ste dobili pomoč. Ali veže Vas županska zaobljuba, ali ne, mi ni znano, to pa vem, da je sveta dolžnost vseh, ki sede v upravi kake upravne oblasti, da so vedno nepristranski napram vsakomur, brez ozira na to, ali je organiziran ali ne, ali je nasprotnik ali ne, ali je kristanovec ali ne, zlasti pa še, kadar gre za vsakdanji kruh. To zahtevamo in je po zakonu v to obvezan tudi nesocialist, kdor pa je izvoljen kot zastopnik socialističnega delavstva, ima v tem oziru še večje dolžnosti in obveze. Teh se v zadostni meri menda še ne zavedate. Zato zahtevam ne zgolj v svojem imenu, da skrbite za vse občane nepristransko. — Prevalje 3. V. 1926. K. Doberšek, obč. odbornik in zastopnik brezposelnih.

LEŠE PRI PREVALJAH. V Lešah rudarje odpuščajo, ali pa jim dajejo dopuste. Brezposelnih je precejšnje število. Čeprav so med socialističnimi obč. odborniki rudarji v večini (3 pazniki), ni storila občina ničesar, da bi se omilila beda brezposelnih. V nedeljo 25. IV. je naša stranka sklicala shod za brezposelne in dopustnike, da se pogovorimo, kako poskrbeti brezposelnim delo. Vsi brezposelni si niso upali priti, ker so se zbal »razredno zavednih« paznikov leškega premogovnika, da jim ne bi na ta ali oni način škodovali. Prišli pa so kristanovci, med njimi 2 paznika. Letake so nam pritrkali. Sklicatelj shoda, soodr. Doberšek, je orisal težke razmere, ki vladajo v Lešah radi brezposelnosti. Nato je govoril soodr. Möderndorfer, ki je v uvodu povedal, kako je bilo v Lešah pred par leti, o skupni organizaciji in o nujni potrebi pravega kritičnega duha med delavci, da bodo znali ločiti zrnje od plevla. Nato je prešel na to, kako naj vodi proletarijat svoj boj za obstanek in napredek in je na zgledu prave socialno demokratične občinske politike pokazal, kaj lahko stori občina tudi pod sedanjimi zakoni, da pomaga proletariatu v njegovem boju proti izkoriščanju. Med njegovim govorom je prišlo do prerakanja, kajti kristanovci so z namenom, da shod razbijejo, navalili na shod in začeli kričati, ne da bi sploh vedeli, kaj je s. Möderndorfer govoril. Svo-

jega namena niso dosegli, s. Möderndorfer je mirno nadaljeval svoj govor. Motila sta ga z vpitjem zlasti konsumski inspektor Topolovec in paznik Hočnik. Ujeti so hoteli s. Möderndorferja, da bi izrekel kako žaljivko, ko je govoril o delu mežiškega župana Logarja, da bi drugi dan lahko šli na sodišče. S. Möderndorfer jim seveda ni ustregel. Za njim je razpravljaj s. Leskošek v stvarnem, z medklici in dobrimi odgovori bogatemu referatu o brezposelnih podporah, o tkz. »Lohndruckeriji«, edinstvu strokovnih in političnih organizacij, o škodljivem cebovstvu itd. (Slišali smo n. pr. medklic: Mi smo pri internacionali, vi pa niste! S. Leskošek je vprašal medklicarja, katero internacionalo misli, ker jih je več. Mož, hud kristanovec, ki je ves čas razgrajal, ni vedel odgovora in je glasno vprašal svojo okolico, ki je stala zadaj za vratmi: Kaj pa naj zdaj rečem? Dvorana se je tresla od smeha, kristanovci pa so postali rdeči, namreč od strahu.) Leskošek je govoril o internacionalah, potem pa tudi o Kristanu in Konsumu. Hudo je razburila Topolovca trditev, da lahko danes Konsumu skoraj že vsak branjevec konkurira v cenah in je izjavil, da je ta trditev laž. Da govornik ne bi bil preveč moten, je sklicatelj shoda opozoril vse navzoče, naj govornikov ne motijo, ker bo dobil itak vsak besedo pri debati, kritiki naj ostanejo v mejah dostojnosti, ker n. pr. ni treba razgrajati radi cen v Konsumu, ko je znano, da je Topolovec prodajal sklicatelju prazne zaboje po 10—40 dinarjev, dočim jih trgovci dajejo stalnim odjemalcem zastonj. Na isti način in z istim namenom, kakor so lovili sodruga Möderndorferja, so hoteli ujeti tudi s. Leskoška, pa se jim zopet ni posrečilo. (Medklicarji - kristanovci so očitali naši stranki dolgove in na vprašanje našega pristaša, ali so jim ljubši naši dolгови ali Kristanovi milijoni, se je oglasil neki konsumar: Poštenejši so Kristanovi milijoni! Po taki logiki so poštene sploh vsi milijoni kapitalistov, čemu se potem borimo proti kapitalističnemu izkoriščevanju?) (O naših dolgovih bomo v »Napreju« še pisali, a to bo neprijetno samo za kristanovce, ne za nas! Op. ur.) Končno so se oglasili v debati še brezposelni in jasnejše kakor tu se še nikoli ni videla demoralizacija med proletariatom, tudi te so namreč pazniški politiki lovili za besede, za katere bi jih lahko denuncirali. Pazniški komandantje govore povsod, da so ročni delavci in premalo izobraženi, da bi vedno prav delali, a kadar zvedo resnico, delajo resnici popolnoma nasprotno. Seveda bomo o tem še pisali.

Občni zbor Konsumnega društva za Slovenijo.

(Nadaljevanje.)

France Svetek, tajnik Konsumnega društva: Kritika je dokazala, da se bližamo stvarnemu razmotrivanju problema, ne pa osebnosti. Pomanjkljivosti, ki so se vršile s strani vodstva, je treba pripisati dejstvu, da so drugi važni momenti odtrgali moči od delovanja na gospodarskem polju. Večina nas je bila zaposlena v borbi za volitve v Delavsko zbornico. Tako je bilo treba hiteti s pripravami za občni zbor Konsumnega društva in ni bilo mogoče urediti vse tako, kakor bi bilo treba. Prehodnje leto se bo to na vsak način popravilo. (Če ne bodo zopet kakšni važni momenti! Op. ur.)

Po odstopu Dražila in Urbančeve smo imeli veliko revizijo. Pomislite malo, preden se pri taki stvari vse uredi! Precej dolgo je tudi trajalo, preden smo sploh spoznali položaj. Tako se tudi delegat Jagrovič ne sme čuditi, če nismo posvetili dovolj pažnje krajevnim zahtevam. Prepričan pa sem, da bo načelstvo ugodilo in skrbelo za popravila stavb iz kateregakoli fonda. — Prepričan sem, da misli zadr. Baznik resno, da izhaja njegova kritika iz dobrega namena. Toda, ker zadr. Baznik nima vpogleda v knjige in upravo, se v marsičem moti. Priznam, da je nujno treba, da se upravni stroški znižajo. — »Produkcija« ni posebno društvo, temveč ima samo svoj posebni delokrog. Zdaj bo načelstvo Konsumnega društva obenem načelstvo »Produkcije«. Pomislite malo, če bi se vršila produkcija v delokrogu Konsuma, bi postalo vse le velik birokratični aparat. Konsum ima 51% deležev v »Produkciji«, torej bo odločeval in ne bo več odjemalec pri »Produkciji«, če bo ta drugače delala, kakor hoče Konsum. Na kritiko glede nekonku-

Prispevajte za tiskovni sklad!

renčnosti ugotavlja samo to, da nedostatkov s sklepom ne bomo odpravili. Treba je poseči v problem, znižati upravne stroške, s propagandističnim delom in pravičnim tolmačenjem programatičnih idej morajo člani podpreti moč zadrage. Ni mogoče zahtevati, da naj položaj izboljša načelstvo samo. Odklanjam soodgovornost, če bi prevladalo to mnenje. Nestransko revizorju je padlo v oči, s kakšnim malim članskim kapitalom da delamo. Da so člani vplačali deležev le za 300.000 Din namesto 1 milijona 200.000 Din, to je naše oproščenje. Prometnega kapitala je treba 15 milijonov. Člani naj izvršijo svojo dolžnost. Zaupniki naj se ne utrudijo razlagati potrebo aktivnega sedelovanja. 1% nasajenega semena se vedno gotovo oplodi in to je dovolj za uspešen napredek.

Kristan: Dajem dosedanje predloge na glasovanje: Računski zaključek se vzame na znanje. Dosedanjemu vodstvu se izreče absolutorij, razen odstavljenima. Čisti dobiček se prenese v rezervni fond. (Vse soglasno sprejeto).

Dalje je treba izvršiti volitve za izstopivše člane načelstva Fr. Vilharja, Jos. Petejana in Alb. Jerina. Prvi je bil le provizorično izvoljen namesto Dražila. Petejan je predalec v Mariboru in Alb. Jerin odstopa, ker je preobložen z drugim delom.

Nadzorstvo predlaga naj se definitivno izvoli zadr. Vilhar, in na mesto ostalih dveh pa Rado Čelešnik in Fr. Rozman, to je svak dr. Periča, dober zadr. (Če Kristan reče, bo že res dober zadr. Čelešnika pa ni bilo treba predstaviti in pohvaliti, ker je znan kot blagajnik Delavske zbornice in boljše plačan uradnik OUZD.)

V nadzorstvo je treba izvoliti pet članov, ker sta odstopila J. Vlah in Vrbec in ker je potekla poslovna doba Pavla Kristana, Albina Lajovca in Ivana Štravs. (Komisija odide k sestavljanju kandidatskih list).

Al. Vrgelj: Ne vem, če to sploh more biti: Čelešnikova je poslovodkinja, njen mož pa naj bo v načelstvu?

Kristan: Vse se bo po zakonu uredilo. Prijatelj Vrgelj naj bo kar brez skrbi.

Ambrožič (Gorje): Nikakor ni mogoče, da bi bila Čelešnikova žena v službi, mož pa v načelstvu. Naj bo za vsak slučaj izvoljen tudi namestnik za Čelešnika, če ne bo mogoče drugače urediti.

Kristan: Bo vse preskrbljeno, kar potolaženi bodite, najprej moramo voliti, potem bomo odločali, saj zdaj niti ne vemo, če bo Čelešnik izvolitev sploh sprejel.

Jurčič (sedanji ravnatelj): Predlaga, naj se za izpremembo pravil določi 4 do 6 članska komisija, ki naj vse predela in vsaj en mesec pred prihodnjim obnim zborom poroča na članskih sestankih. (Soglasno sprejeto.)

Kristan: Občni zbor je edino kompetenten za spremembo pravil.

Baznik: Pred 3. leti smo že zahtevali izpremembo pravil. Pa nismo dosegli. Sem še danes odločno proti, da sedi v načelstvu tudi plačan ravnatelj, nakupovalec itd. Nikakor ne gre, da je ravnatelj obenem tudi načelnik. Pravila je treba preurediti na mah. Pri tem ponovno opozarjam na srbski zakon, ki nudi marsikako ugodnost, ki je Konsum zdaj še nima. Danes smo za vse nepripravljeni. Do prihodnjega obnega zbora naj se vse točno preuredi in pravočasno pripravi, da bodo delegati lahko zavestno sklepali.

Kristan: Pravila se spreminjajo zaradi prakse, ki spremembe zahteva. Napačno je mnenje, da bi člani načelstva ne mogli biti tudi nastavljeni. Nihče ne more nositi odgovornosti za delo, ki ga ne dela, zato je dobro premišljeno in potrebno, da je tako, kakor je. Povsod so člani načelstva plačani.

V kapitalističnih podjetjih se vse skriva za upravnim odborom. V socialističnih podjetjih so pa odgovorni činitelji tudi nastavljeni.

Baznik: Jurčič je lahko dober ravnatelj, vendar slab načelnik, zakaj bi torej ne bil on ravnatelj, kak drug pa načelnik. Saj morata to biti dve osebi. V pravih je treba to spremembo vsekakor izvršiti.

Kristan: Svet stoji za menoj, svet stoji proti Vam. Po vsem svetu je tako.

Jakopič: Za verifik. odbor poroča o izvolitvi: V dopolnilo načelstva so izvoljeni: Fr. Vilhar s 43 glasovi, Fr. Rozman s 42 glasovi in Rado Čelešnik s 34 glasovi.

V ožje nadz.: Št. Brezarjeva z 41 glasovi.

J. Stanko, (tajnik združ. železn. org., ki najbrže še niti član ni bil — vsekakor je pa demokrat po prepričanju), Filip Uratnik s 40 glasovi in Anton Kristan s 37 glasovi.

V širše nadzorstvo: H. Pelikan s 40 gl., Al. Lajovic z 41 gl., I. Straus z 39 gl., Jurij Jeram z 41 glasovi in J. Petejan s 40 glasovi.

Kristan: Videl sem, da sem mnogokrat jaz vzrok tako ostrih kritik, zato prosim, da me ne volite. Materialne dobrine me ne vežejo. Vsi lahko povedo, kaj sem dobil za svoje delo. Na mesto mene volite zadr. Jerina.

Petejan: To nikakor ne gre, da bi svoj tako široko začrtan program prepustil drugim. Kristan naj ostane v odboru, da bo soodgovoren za izvršitev. On se ne sme umakniti. On ima izkušnje in je zmožen, torej mora ostati. (Kristanovci medklicke: Tako je!)

Fr. Svetek (tajnik Kons. društva): Zadr. Kristan je že včeraj omenil, da ne bo kandidiral. Toda mi moramo biti za to, da se enkrat za vselej mora nehati osebna ost. Kristan je tukaj, če je zmožen, da 27 delegatov vtakne v koš, potem so taki delegati žalostni in to zaslužijo. Občni zbor naj pokaže, da ne trpi osebne gonje. Pri sestavi kandidatne liste so sodelovati vsi, ki kaj znajo. Vse, ki znajo kritizirati, smo pritegnili k delu. Pri razpravi, kako naj se Konsum reorganizira, smo Kristanova mnenja z veseljem vzeli na znanje in izvršili. Tako močan človek se ne da umakniti. Predlagam, naj ga delegati soglasno sprejmejo (Op. ur. Kristan pa je le dobil najmanj glasov!).

Kristan: Saj nisem kmečka nevesta. Ni me niti treba mnogo siliti. Konsum je moje dete, zanj bom delal, da postane tudi človek. Soderugi, sam se pa umikam, ker bom kot član tudi potem govoril, debatiral in delal. Kadar pa boste zopet v težavah, kadar boste kam zabredli, bom že sam prišel, da rešim, da pomagam.

Svetek vztraja na tem, da ga volijo. Vse ljudi, ki imajo veliko zaupanje in velike izkušnje, vse moramo voliti.

Mulej (Jesenice): Ali se lahko sprejmejo nenavzoči? Za Jerama n. pr. ne vem, če bo sprejel, kar je preobložen v strok. organizaciji.

Kristan: Je vse urejeno. Jeram je bil ravno včeraj pri meni v pisarni in sva o tem govorila. (Dalje prih.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
**Raznovrstno
pomladansko obleko**
nudi najceneje
JOSIP ROJINA
LJUBLJANA, Aleksandrova cesta 3
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Iz stranke.

s **Liboje.** Občni zbor Krajevne org. KDZ v Libojah se bo vršil v soboto, dne 15. maja 1926 ob pol 5. uri pri Skobernetu. Dnevni red: 1. Poročilo občinskih odbornikov. 2. Poročilo strokovnih odbornikov. 3. Predavanje o socialno-političnem položaju. 4. Razni predlogi. — K točki 3. bo predaval s. Zvon. Bernot iz Ljubljane.

Celje. Javen shod Jugoslov. soc. dem. stranke se bo vršil v nedeljo, dne 16. maja ob 10. uri dopoldne v hotelu pri Kroni. Govoril bo s. Bernot iz Ljubljane.

s **VRHNIKA.** V nedeljo 9. maja ob 3. popoldne je seja občinskega odbora v občinski pisarni, dnevni red: 1. Poročilo župana. 2. Sklepanje o nakupu zemljišča za vojašnico. 3. Prošnja tesarja A. Mačka iz Zadobrova, da se mu razširi tesarška obrt tudi na občino Vrhnika. 4. Domovinske zadeve. 5. Ubožne podpore. 6. Slučajnosti. Podružnica splošne del. izobr.

zveze »Svobode« na Vrhniki je povabila našo krajevno organizacijo in zadrugo na slavnostno zborovanje v spomin 50-letnice rojstva Ivana Cankarja, ki se bo vršilo pod Sv. Trojico v bližini vodovodnega rezervarja. Priporočamo obilno udeležbo! — Po poročilu zadruge »Cankarjev dom« bo v nedeljo 4. julija t. l. odkritje spominske plošče Ivanu Cankarju na njegovi rojstni hiši. Program bo objavljen pravočasno. — **Krajevna organizacija JSDS in KDZ na Vrhniki.**

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz 30. IV. 1926	Din 7800.85
Karl Kisovec 18. IV.	Din 5.—
Josip Prijatelj 4. IV.	Din 5.—
Fr. Mlinar, Vrhnika, zbirka 1. V.	Din 38.—
Rinaldo-Hauptman	Din 5.—
A. Martinšek, Velenje	Din 27.50
Ivo Karlič, Trbovlje	Din 8.—
Anton Dolinšek, Litija	Din 5.—
Al. Leskošek, Celje	Din 10.—
Iv. Kotnik, Sv. Peter p. Gor.	Din 2.—

1. maja na Jesenicah:

Franc Zen	Din 1.—
Lovro Podlipnik	Din 4.—
Lovro Oblak	Din 5.—
Anton Thaler	Din 5.—
Anton Kavčič	Din 5.—
Franc Vojvoda	Din 2.—
Florjan Stanovnik	Din 10.—
Andrej Prešeren	Din 5.—
Anton Zagar	Din 3.—
Ignac Jakopič	Din 4.—
Vinko Malej	Din 5.—
Andrej Prešeren	Din 3.—
Aleš Lajoja	Din 5.—
Franc Gostič	Din 5.—
Pikon	Din 2.—
Fr. Sablatnik	Din 10.—
Ignac Kralj	Din 5.—
Ivan Štravs	Din 4.—
Martin Noč	Din 10.—
Neimenovan	Din 50.—
Karl Kisovec, Ljubljana	Din 20.—
Andrej Hofer, Ljubljana	Din 4.—

Skupaj Din 8068.35

Zavarovanci v smislu objave v »Socialističnem koledarju« za leto 1926. Slovenska Bistrica: 294. Ivan Pušovnik, (ol) ključ. Lg. sekc. 1250 Din. 295. Ivan Nežmah, (ol) ključ. Lg. sekc. 1250 Din. 296. Ivan Pajek, (98) kovač. Lg. sekc. 1250 Din. 297. Franc Blažič, (96) kurjač. Lg. sekc. 1250 Din. 298. Josip Dorn, (91) trg., N. 1000 Din. 299. Maks Bravčič, (90) del. Lg. 500 Din. 300. Albert Kresnik, (02) pom., Lg. sekc. 1250 Din. Celje: 301. Alojz Krajnc, (94) čevljar, Lg. sekc. 1250 Din. 302. Martin Krajnc, (80) del. N. 1000 Din. 303. Jakob Delašava, (71) rudar, 250 Din. 304. Franc Štigl, obč. sluga, 250 Din. 305. Matevž Verčnik, (80) mlinar, N. Sl., 1250 Din. 306. Valentin Kuhar, rud. paznik, 250 Din. Velenje: 307. Jožef Koželj, (88) rudar, N. Sl., sekc. 2000 Din. 308. Jože Vrabčič, (90) rudar, Lg., 500 Din. 309. Anton Hereog, (93) rudar, Lg., 500 Din. 310. Franc Brodež, (86) rudar, Lg., 500 Din. 311. Kocjanc, (95) rudar, Lg., 500 Din. Ljubljana: 312. Ivan Kocmur, (04) tprg. N., 1000 Din. Jesenice: 313. Anton Znidar, (80) del. N., 1000 Din. 314. Albin Tancer, (99) del., 250 dinarjev.

Proslave praznika Dela.

1. maj v Ljubljani. Z velikim pompom, z letaki in plakati so bobnali združeni kristanovci na svoj shod, končno pa se je zbralo v Mesnem domu okrog 300 poslušalcev. Ni jih bilo več, lahko pa manj. Po načelu diktature nad proletariatom je predsednik »združenih« strok. organizacij Jernejčič otvoril shod in prevzel predsedniško mesto. Opozicija je burno zahtevala volitve predsedstva, da bi dokazala svojo ogromno večino — pa Jernejčič jo je poučil, da določa predsednika sklicatelj: »Medstrokovni odbor je določil mene za predsednika shoda in so torej vsi protesti neumestni!« Ostal je predsednik. Prvi govornik je bil Lojze Sedej. Tudi njegov govor je opozicija motila, tako da mu je večkrat postalo tesno in zasukal je svoj govor v neverjetne nedoslednosti. Za njim je govoril dr. H. Tuma. Razlagal je moč ustvarjajočega človeštva v zvezi z naravnimi zakoni. Aplavza je žel dovolj, zlasti je dobro učinkoval njegov govor, ko je razlagal, da mora človek postati tako zavezen, da svojega prepričanja nikdar nikjer ne skrije. O sebi je dodal: »Pred sodniki sem izjavil, da sem komunist!« **Rakovčeva** (preds. Zveze del. žen in deklet) je po materinsko zmerjala da se ne smejo bratje med seboj kregati. Medklici so ji dali povod, da je postala še bolj huda in da se je morala spomniti na vlezaslužne stare borece, češ, zakaj jih napadate, če so si prihranili kak krajcar. Dobro je te besede dopolnil medklic: »In če je kdo postal bankir!« Nadalje je Rakovčeva obžalovala, da so 1. maja vse trgovine odprte. (Op. ur. Bogve, če ji je znano, da bi bilo imelo tudi Konsumno društvo rado odprte prodajalne in da so šele krajevni odbori morali to preprečiti!) Neodvisni, čeprav so člani združenih strok. organizacij, niso dobili besede. V teh organizacijah imajo patent

samo kristanovci. To je zopet nov dokaz enakopravnosti v združenih strok. organizacijah. Zopet je nastalo burno. Gospodje generali so jo pobrali iz dvorane pod ploho zmerjanj. — Morebiti se bodo levičarji končno le še prepričali, da je neumno nositi prispevke v »združene« nevtralne strokovne organizacije, kjer imajo le eno pravico: **plačevati**, da se bo tajnikom dobro godilo. »Maul halten und weiter dienen!« Kdor to prenese, ni poseben junak!

JESENICE. Proslava 1. maja se je vršila tukaj v znamenju bajonetov in nasilja, v znamenju teh simbolov buržuazne »demokracije«. Zdi se nam, da je buržoaziji žal, da so se vršile prvomajske proslave vedno v lepem redu. Njej se hoče žrtev in krvi, sicer bi ne bile take odredbe, ki žalijo vsakega poštenega delavca ter omogočajo izzivanje do skrajne meje, a ne od strani delavcev. Orožništvo je trgalo celo običajne društvene znake pevskim zborom, kovinarski godbi »Svobodi«, istotako rdeče šopke, jih metalo na tla ter jih teptalo, ženskam prepovedalo nositi rdeče rute, celo rdeče bluze so bile prepovedane, sodr. Bregant tu je orožnik zaplenil 53 izv. našega »Majskega spisa«. Ko se je pri komisariju pritožil, mu je odgovoril, da se bo napravila »vloga na politično oblast«, na vprašanje iz kakšnega razloga je »Majski spis« zaplenjen, je odgovoril: »O tem ne razsojam danes.« Toda kljub temu, da je bilo od ranega jutra vse polno orožnikov na cesti, ki so razganjali ljudi, jih suvali s puškinimi kopiti, se je vendar nabralo do 10. ure ogromno število delavstva pri »Delavskem domu«, kjer je imel ob 10. biti shod. Shoda na prostem g. komisar seveda ni dovolil — pač zato, ker so delavci želeli — shod je bil dovoljen samo v dvorani in še to le, »ako se shod točno ob naznanjeni uri prične, sicer se smatra, škod za neprijavljene«, tako je g. komisar odgovoril predsedniku majskega odbora, ko pa je bila dvorana polna in bi se moral pričeti shod, je pa g. komisar shod prepovedal, zahteval izpraznitev dvorane, zunaj so pa nastopili orožniki ter delavstvo razgnali. Da ni prišlo do krvavih žrtv kljub takemu izzivanju, je zasluga delavstva, ki je ostalo hladno, zavedajoč se, da se z bajoneti more preganjati delavstvo le, dokler je ono premalo zavedno in daje s svojo nevednostjo moč onemu razredu, ki ima za delavstvo krogel in bajonete. Toda z bajoneti se ne more zapreti pot ideji, ki bo zmagala kljub vsemu terorju in nasilju!

Trboveljska proslava 1. maja je potekla kljub prepovedi spreveda zelo dostojno. Tudi mahinacije kristanovcev niso mogle škodovati. Delavstvo je hotelo imeti skupni shod in ga je imelo, čeprav so kristanovci v imenu Združenih strok. org. izjavili, da se mora shod vršiti pod njihovo firmo ali pa ga ne bo. Ker se jim ni hotel nihče pokoriti, so odrekli vsakršno sodelovanje in niti govornika niso hoteli imenovati. Upali so, da bodo »maso« pritegnili nase s svojo »Združeno« z godbo itd., ko pa so izprevideli, da je delavstvo rajše resnično združeno, kakor pa da bi poslušalo kristanovsko združevalne fraze, je bila njih trina zlomljena in prišli so k našemu predsedniku s. Pencelju kot predsedniku majskega odbora, da hočejo vendarle postaviti govornika na skupnem shodu. S. Pencelj jim je zagotovil, da bo njih govornik lahko govoril, čeprav bi jim lahko odklonil, ker so oni odklonili sodelovanje pri pripravah in tudi k stroškom niso hoteli prispevati. Da bodo vedeli, kakšna je demokracija in tudi zato, da ne bodo mislili, da se bojimo njih govornika kakor oni našega. Tako smo dosegli skupno proslavo, ki jo je motil le politični komisar s svojimi prepovedmi pri vsaki ostrejši besedi, zlasti pa s prepovedjo vsakršnih medklic. Govorili so po določenem redu: s. Bernot, kristanovec Petejan, neodvisnež Mrzel in kristanovka Čičeva. Zadnja je govorila v imenu »Zveze del. žen in deklet« in ker je nastavljena v Del. zbornici, je govorila za kristanovske organizacije enako kakor Petejan, čeprav je bila od opozicije v tej Zvezi izvoljena za govornico iz spomina na njene prejšnje čase. Sicer je pa govoril za vstop v »združene« organizacije tudi neodvisnež, čeprav jih je v svojem govoru ostro grajal. Edinole naš govornik se v svojem govoru ni spustil v agitacijo in tudi predsednik ni svojega mesta zlorabil za polemiko, kakor bi po taki agitaciji lahko. Tako n. pr. je Petejan v svojem govoru re-

kel: »Ta shod se vrši v znamenju združenih strokovnih organizacij«. Že v tem poročilu je dovolj jasno opisano, kako je prišlo do tega, da je Petejan govoril, s. Pencelj, ki pozna zgodovino, kako je prišlo do skupne proslave, prav dobro, bi bil lahko Petejana s par besedami kar posadila.

VBLHNJE. Velenjsko delavstvo je letošnji 1. maj praznovalo sledeče: ob pol 2. uri smo se zbrali pri rudniku. Ker je srezko poglavarstva manifestacijski obhod od premogovnika v Pesje, kjer se bi imel vršiti shod, prepovedalo, smo šli delave v posameznih grupah v Pesje, kjer se je vršil javen shod. Kot prvi govornik je govoril Lovro Kuhar iz Guštanja. Govoril je o pomenu prvega maja, razkril kal protidelavsko politiko nekaterih socialpatriotskih voditeljev pred vojno in po vojni v raznih državah, kateri danes po večini sede na mehkih ministrskih stolčkih. Delavstvo je soglasno protestiralo proti ustavitvi »Del. km. lista«, ker mora imeti vsaka skupina pravico, da uveljavi svoje nazore v svobodnem tisku.

Kot drugi govornik je nastopil sohr. Peves. Pojasnil je nesoglasje med delavskimi zaupniki glede izplačila 1. maja, ki sicer ni pravilno, vendar ta stvar ni vredna toliko razburjenja. Sicer je pa to šola, da ima organizacija v bodoče v tem

oziru prej skleniti, kako naj se postopa. Pojasnil je, da smo se odločili praznovati 1. maj skupno, da nas ne bi spet skušali slikati kot izdajalce. Navzoči so pa ogroženo protestirali proti postopanju strok. birokratov, ki so poslali iz Ljubljane komando, da se ne sme dopustiti, da bi govoril govornik politične soc. dem. (»Naprejeve«) skupine, ki baje njihov pokret »razbija«. Kdo torej razbija? Kuhar je seveda debelo gledal, ker ni bilo iz centralne nobenega govornika »Naprejeve« skupine, zakaj torej tak strah. Podpisala sta tisti ferman Jernejčič in Golmajer.

Člani socialno demokratične stranke smo namreč z večleino stalno izobrazbo v »Napreju« toliko napredovali, da opravimo lahko tudi sami. Sodr. Martinšek je obširno orisal nezdružbe razmere v naši državi, ki bi jih pa le razredno zavedne organizacije mogle odpraviti. Grajal je, da so nekateri zaupniki naše stranke soglašali s tem, da se vrši izplačilo 1. maja, kar da se v bodoče ne sme zgoditi. — Strokovni birokrati v Ljubljani so pa spet za novo blamažo bogatejši.

V Celju je bila proslava 1. maja policijsko prepovedana. Hudomušniki pravijo, da se je policija zmotila, ker je prepovedala proslavo ravno tistim, ki jih drugače priznava kot zmerne »socialiste«. Proslavo so namreč napravili kri-

stanovci pri »Jugoslovani« v Gaberjih. S prepovedjo je napravila policija socialpatriotom (korenoveci) reklamo, da bodo delavci, ki imajo še zašite oči, še verjeli socialističnemu frazarstvu ljudi okrog obrtnih in trgovskih »socialistov«. — Naši sodrugi in sodružice so napravili izlet v Liboje, kjer je počivalo delo v obeh keramičnih tovarnah. Rudarji okrog »združenih« so pa napravili delavskemu prazniku sramoto, ker so delali. Na zlet so prišli tudi celjski orožniki.

V Šoštanju je delo počivalo, delavci so praznovali. Govorit jim je prišel podjetnik, ki jim je razlagal delavski praznik in o internacionali, priporočal njene sklepe, ki jih sam kot podjetnik negira n. pr. pri odpravi nočnega dela v pekar-

nah. Delavstvo v Šoštanju je bilo svoječasnno za združenje delavcev, sedaj je združeno, pa ni niti toliko pridobilo, da bi imelo pravega govornika 1. maja. (Podjetnike, ki živijo od dela tujih rok in kvartase namreč mi socialni demokrati ne priznavamo za delavce. Op. poročevalca.)

Svoboda tisk je povsod odprta oko ljudstva, je utelešeno zaupanje ljudstva v samega sebe. Je brezobzirna izpoved ljubezni pred samim seboj in znano je, da je moč priznanja odrečujeta. Je duševno ogledalo, v katerem vidi ljudstvo samo sebe, samega sebe opazovati pa je prvi pogoj modrosti.

(Karl Mader.)

8. V. 1926. — 2400.

Čitajte »NAPREJ«!

SAMO ENKRAT

poskusite in kupili boste vedno pristno angleško in češko sukno, kamgarne, ševijote za moške in najnovejšo volneno modno in perilno blago za spomladanske ženske obleke po **znižani ceni** v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik
Celje

Na željo se pošljejo vzorci!

Posrežba solidna!

Marija Rogelj

manufakturna trgovina
LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA 26

priporoča svoje krasno blago, štof, cajg, klot, kambrik, delin, elamín, šifon, belo, plavo in rjavo kotenino, narejene obleke, perilo za dame in gospode domačega izdelka, potrebščine za krojače in šivilje. Blago dobro, cene nizke.

PERILO IN OBLEKE

platno, sukno, plavino, volneno blago, nogavice, naramnice, robce, kravate, predpasnike, posteljno perilo, itd. kupite najboljše pri tvrdki

I. N. Šoštarič

MARIBOR, Aleksandrova cesta šte. 13.

Za pomladansko sezijo

najugodnejši nakup perila, pletenin, galanterije, potovalnih potrebščin itd. pri

Gašpari & Fanninger nasl.

SLAVKO ČRNETIČ

moda, galanterija, perilo

MARIBOR, Aleksandrova cesta 23

Vsled ugodne nabave surovin znatno znižane cene nogavicam in drugim pleteninam

Vse odjemalce prosimo, naj zahtevajo cene.

Vankovrstna naročila sprejema naš zastopnik in neravnost tvrdka

M. FRANZL & SINOVI

Poštni predal 44 LJUBLJANA, Privoz 10 Telefon 425

Kje kupiš najceneje?

ŠENTPETERSKEM BAZARJU
v Ljubljani, Martinova cesta št. 8.

Tam dobiš različno blago. Krasne volnene spomladanske štofe. Izgotovljeno moško in žensko perilo. Belo in rjavno kotenino itd. po najnižjih cenah. Zdej tudi odprodaja zimskega blaga in ostankov pod lastno ceno. **Požuri se!**

Kadar pridete v Celje in predno nakupite manufakturno blago,

suknje, odeje, srajce, si oglejte velikansko zalogo blaga in izdelkov

„PRI AMERIKANCU“ - Glavni trg - pri farni cerkvi.

Tam se prodaja najceneje, ker ima lastno tovarno

Obleka moška štofasta od Din 350— naprej. SPECIALITETA:

Moška obleka, po meri narejena, zjamčeno pristna volna samo

Din 550—. Cajgaste moške hlače, močne od Din 45— naprej.

Barhant, flanela in vse drugo blago po najnižji ceni.

Velikanska izbira moških in ženskih štofov.

Oglejte si

„Pri Amerikancu“, Celje, Glavni trg 10 (pri farni cerkvi).

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg šte. 15

priporoča svoje bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.

KOLESA

samo pri

Gorcu

Palača Ljublj. kreditne banke

Dežni plašči cenejši!

Velika izbira klobukov, čevljev, perila, dežnikov, plaščev, sandal, majic, slamnikov itd. po konkurenčni ceni pri

JAKOB LAH — Maribor

samo Glavni trg šte. 2

Kupujte le najboljše in najtrpežnejša kolesa

„PUCH“

s franc. Michelin pnevmatiko po zmerni ceni in event. na obroke. Dobe se samo pri

IGN. VOK, Ljubljana

Tavčarjeva ulica 7 (poprej) Sodna ul.

Posebne nagrade našim odjemalcem!

Izvanredna in ugodna prilika nakupa potrebne obleke za bližajočo se spomlad.

Zastonj dobite uro, srebrno dozo itd.

Oglejte si naše letake!

Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & CIE, Ljubljana**

Detajlna trgovina Erjavčeva cesta šte. 2

Na veliko!

Na malo!

Razširjajte

in oglašajte v edinem proletarskem listu v

„Napreju!“